

VERGİ HUKUKU EĞİTİMİ VE VERGİ HUKUK ALGISI ÜZERİNE

Prof. Dr. Mustafa Akkaya*

Organizasyon mantığı, katılımcıları, konuşmacıları ve konuşma konuları itibarıyla ilkleri bünyesinde barındıran bu tür toplantıların devamını diliyor, emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunuyorum.

Vergi hukuku camiasında olmak, camianın bir parçası olmak ayrıcalıklıdır ve her zaman özeldir; büyük sayılara ulaşmamış olmanın getirdiği bir avantaj olsa gerek; bu camiada herkes hem kişisel hem de akademik açıdan birbirini tanır. Nitekim, Sevgili Hocam, Sayın Oturum Başkanım Prof. Bilici, platformda oturduğum yere de işaretleyerek, “Hocam, her zamanki gibi uçta mısınız?” dedi; Sayın Karakoç, hiç ismimi zikretmeden, ama salonda bulunduğum konumu hatasız tanımlamak suretiyle, hedefte bir sapmaya da mahal vermeksizin akademik toplantı taahhütlerindeki gecikmelere yönelik haklı eleştirilerini dile getirdi. Bu tür betimleme ve eleştirilerin, eleştirilende bir savunma duygusu uyandırmaması da bu camiadaki dayanışma ruhunun, samimi ve yapıcı atmosferin tezahürü olsa gerek.

Tanıklıklarımız, gördüklerimizdir; algıladıklarımızdır; damaklarımızda kalan tatlardır: dolayısıyla her zaman sübjektiftirler. Konuşmamın başında, bu günkü paylaşımımın da bu çerçevede değerlendirilmesi gereğine işaret etmek istiyorum.

Kısa konuşmam, “Lisans Programlarında Vergi Hukuku Eğitimi”, “Vergi Hukuku Algısı” ekseninde olacak.

* Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Mali Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

İlk tanıklığım vergi hukuku dersinin veriliş biçimine ilişkindir. Vergi hukuku dersinin veriliş biçimiyle ilgili olarak üç ayrı yaklaşımdan söz etmek mümkündür.

- (1) Muhasebe ağırlıklı yaklaşım –vergi muhasebesi-,
- (2) Vergi tekniği, vergi mevzuatı ağırlıklı yaklaşım,
- (3) Hukuki yaklaşım

Vurgulayarak belirtmek isterim ki, lisans ve lisansüstü programlarda vergi hukuku dersinin veriliş biçimine ilişkin bu saptama bir fotoğrafı ve bir değer yargısı da içermemektedir. Anılan bu üç yaklaşımın da varlığını anlamlı, haklı kılan nedenler değişik ortamlarda ifade edilmiştir; kuşkusuz bu nedenlerin bilimsel isabeti, ihtiyaçlara uygunluğu tartışılabilir. Ancak kişisel kanaatim, bu yaklaşımlardan birinin tercihindeki belirleyici faktörün dersi üstlenenlerin akademik/mesleki kimlikleri olduğudur. Gerçekten de, adında “hukuk” olmasına rağmen, vergi hukuku dersinin muhasebe tekniği ve bu tekniğe ilişkin kurallar ışığında verilmesi; vergi tekniği ön planda, hukuk alt yapısı ihmal edilerek vergi mevzuatının verilmesi biçiminde özetlenebilecek ilk iki yaklaşım, hukuk kökenli akademisyenler tarafından benimsenmemiştir. Aslında hukuk kökenli akademisyenlerin önemini yadsımamakla birlikte, “vergi hukuku” başlığı altında ilk iki yaklaşımı benimsemelerini de beklemek gerçekçi bir yaklaşımda değildir.

Biraz önce, Sevgili Hocam Prof. Dr. Billur Yaltı, her zamanki etkileyici tarzları ile “vergi hukukunun kurucuları” olarak zikrettikleri isimlerin akademik kimliklerinin sadece vergi hukuku derslerine değil, vergi hukuku alanındaki eserlerine yansımalarına; özellikle Kaneti’nin özel hukuk-vergi hukuku; Öncel/Çağan/Kumrulu’nun iktisat-hukuk, vergi tekniği-hukuk, özel hukuk-vergi hukuku; Şanver’in işletme-vergi hukuku ilişkileri noktalarındaki özel katkılarına minnetle işaret etmek isterim.

İkinci tanıklığım, “vergi hukuku algısı” üzerinedir. Türkiye’de vergi ödevlilerinin, vergi idaresinin ve vergi yargısının vergi hukuku algısı aynı değildir. Özellikle vergi idaresinin, vergi hukuku algısı kaygı vericidir; “Yasallık İlkesi” ikincil (tali) düzenlemeler ile aşılmaya çalışılmaktadır; idari çözüm yollarına ikna yöntemleri sıkça kullanılmaktadır; vergi

tahsilatının artırılması için af yasalarıyla vergileme ilkeleri ihlal edilmektedir. Vergi ödevlileri, vergi hukukunu, vergi ödememek için bir araç; Türkiye'deki hukuk algısına paralel biçimde mantık oyunu, kurnazlık olarak algılamaya meyyaldir. Türkiye'de vergi hukuku algısının olması gerektiği biçimiyle yerleşmesi noktasında ümit verici olan vergi yargısının yaklaşımıdır;

Nelere tanıklık etmek isterim?

Hukukçuların vergi hukuku alanında daha aktif olmasını;

Mali hukuku ilgilendiren alanlarda faaliyet gösteren meslek mensupları ile hukukçuların birbirlerini tamamlar uzmanlık alanlarına sahip olduklarının bilinci ile işbirliği içinde çalışabilmelerini;

Peçeleme, vergisel saikli muvazaa türündeki işlemlerle vergiden kaçınma ve vergi tasarrufunun farklı değerlendirileceği bir vergi hukuku algısının tüm kesimlerde hakim olmasını;

Ekonomik yaklaşımın vergi idaresine verilmiş, her kapıyı açan bir maymuncuk olduğu yönündeki algının artık sona ermesini,

Vergi idaresinin daha çok hukuk diyebilmesini,
diliyor ve herkesi saygıyla selamlıyorum.